

Discurs del rector de la UPC Enric Fossas a la inauguració del curs 2017-2018

No seria possible inaugurar aquest curs 2017 2018 sense referir-me als moments que viu el nostre país. Crec que més enllà de la personal posició que cada un de nosaltres té sobre si hem de ser o no un país independent, cal reivindicar la llibertat i la democràcia en tot el seu sentit. Personalment, em semblen del tot inadmissible determinades posicions que estan radicalitzant la situació a casa nostra. La restricció de llibertats i/o l'asfixia econòmica porten a extremar les posicions i a reduir els ciutadans i ciutadanes a la categoria de súbdits.

Cal dir, que algun professor de la UPC ha estat detingut i que com a Universitat pública catalana estem intervinguts financerament. Ho estem sense càrrecs i sense presumpció d'innocència

Vaig rubricar dimecres una declaració compartida per totes les universitats públiques que condemna els episodis que s'estan produint en els aquests dies i que reivindica "el diàleg –i llegeixo textualment-- com l'única via possible per l'enteniment en democràcia des del convenciment que la llibertat d'expressió i el respecte a l'altre i a les lleis són pilars essencials i irrenunciables de la democràcia".

El text diu també que "La visió universal que és pròpia de la universitat obliga a fixar-se en els valors més fonamentals que estan a la base de la convivència i els drets de les persones. Totes les autoritats i institucions han d'actuar amb un respecte escrupolós a aquests valors originals de la democràcia i de la llibertat."

Ahir mateix el sistema de coneixement català es va reunir per avaluar la situació i vam fer pública una declaració per informar la societat de l'asfixia econòmica en la qual ens trobem. Heu de saber que qualsevol pagament està supeditat a la supervisió del Ministeri d'Hisenda. Les incògnites que comporta un procediment que encara no està dissenyat ens estan limitant considerablement i perjudiquen l'activitat i la confiança en la Universitat per parts dels seus socis i proveïdors.

Per a alguns de vosaltres les declaracions que s'han fet conjuntament des de les universitats aquests dies, són massa febles. Per a altres són massa dures. Però estareu d'acord amb mi que, més enllà de les postures personals, la llibertat i la democràcia han de ser una línia continua, irrenunciable per als pobles.

També creiem que aquesta declaració conjunta de les universitats públiques en pro del diàleg, la convivència i la democràcia havia d'estar subscripta per totes les universitats públiques, sense fissures.

La nostra història és un exemple de que 'llibertat' és una paraula que periòdicament torna a ser l'epicentre de les aspiracions dels pobles. No es desgasta de fer-la servir, de reclamar-la i de reivindicar-la.

Crec que avui més que mai ens cal llibertat. Llibertat per decidir, llibertat per expressar-nos, llibertat per esdevenir allò que volem ser. Bé sabeu que el Consell de Govern va aprovar fa uns mesos el suport al Pacte pel Dret a Decidir i al Pacte Nacional pel Referèndum.

Diu Joan Margarit, el poeta/professor/arquitecte –i deixeu-me que enumeri i destaqui aquí totes aquestes facetes del personatge--, que la llibertat és un estrany viatge.

M'atreveixo a afegir que la llibertat és un estrany viatge que no admet excuses.

...

En un altre ordre de coses i com a rector de la UPC, em pertoca recordar aquí també que, en aquest escenari movedís, la universitat pública catalana continua lluitant per mantenir-se en uns nivells de qualitat mai vistos fins ara. Reclamem retornar als nivells d'inversió pública d'abans de la crisi i no deixarem de reivindicar increments progressius d'aquesta inversió fins a

arribar a la mitjana d'inversió en universitats dels països de l'OCDE. Cal fer-ho si pretenem construir l'economia del coneixement de la qual tothom se n'omple la boca.

Continuarem reivindicant una universitat per a tothom. Que no la tenim. Perquè continua havent-hi joves per als quals, l'educació superior no és una possibilitat. Ja sigui perquè pertanyen a famílies que no poden permetre's que un dels seus fills no ingressi una nòmina en la unitat familiar, ja sigui perquè ni tan sols s'ho plantegen perquè en el seu entorn no hi té cabuda l'educació universitària.

Internament el nostre repte continuarà essent aconseguir una UPC millor cada dia. Hi ha força indicadors positius, alguns d'ells ens fan sentir molt orgullosos de pertànyer a aquesta comunitat. Tanmateix, --i malgrat que algú pot pensar que és poc intel·ligent per part meva perquè en pocs mesos haureu d'elegir rector--, vull enumerar aquí alguns aspectes que necessiten millorar.

El repte econòmic continua sent la gran assignatura pendent de la nostra Universitat. Diria que és l'Espasa de Dàmocles que penja amenaçadora sobre els nostres caps.

En cal un finançament adequat, que reconegui la nostra especificitat com a universitat territorial, tecnològica, amb una important vessant pràctica que, inevitablement, requereix més inversió.

Com sabeu tenim un dèficit acumulat que supera els 110 milions d'euros. Un dèficit que en aquests darrers anys hem reduït mínimament perquè el nostre objectiu ha estat equilibrar la situació econòmica i executar algunes polítiques que hem considerat essencials.

El relleu generacional de la plantilla és ara com ara el gran desafiament. Anys de manca d'inversió en personal atribuïda a la crisi fan d'aquest tema la principal preocupació de molts de vosaltres i també d'aquest rector i del consell de direcció.

Les minses taxes de reposició de personal docent i investigador i del personal d'administració i serveis han ofegat considerablement el que hauria d'haver estat una renovació natural de la plantilla, raó per la qual --permet-me secretari d'Universitats i Recerca-- que reclamem a la Generalitat de Catalunya una partida extraordinària per al rejuveniment generacional de les plantilles universitàries.

La consecució d'un mapa d'estudis coherent, cohesionat i útil socialment és l'altre gran repte de la UPC. L'objectiu és posar en valor i optimitzar la nostra oferta de grau i màster.

Ens cal sintonitzar adequadament la Universitat perquè sàpiga modular l'excel·lència amb la capacitat de formar un gran nombre d'arquitectes i d'enginyers, matemàtics, òptics-optometristes....

La UPC és una universitat en la qual conviuen dos models: el d'una universitat docent i el d'una universitat de recerca. Cal aconseguir que tothom se senti bé fent el que fa --si ho fa correctament i d'acord amb els objectius de la UPC com a universitat pública--, i que se li reconegui i valori la carrera acadèmica. I per això necessitem poder desenvolupar figures en un sentit i en un altre. Per això és necessari que la normativa que regula el personal universitari sigui suficientment flexible.

Hem de poder incrementar la nostra capacitat de captació d'estudiants, aprofundir en projectar els valors d'una oferta acadèmica que sabem útil i de qualitat. El nostre repte és connectar millor amb els futurs universitaris i, en particular, amb les noies. El seu talent no pot quedar lluny de les carreres tècniques, les necessita el mercat laboral, la recerca i la transferència del futur i la societat en general.

També l'increment de la nostra capacitat de fer recerca és un desafiament. Tenim un ampli rang de millora en el qual progressar.

Pel que fa a la transferència de coneixement, la UPC no està suficientment reconeguda com un dels principals agents de l'ecosistema d'innovació de Catalunya. Reclamem aquest reconeixement i per poder impulsar des del lloc que ens pertoca fórmules de col·laboració amb altres ens del sistema i, fins i tot, fórmules noves que van des de la creació de propostes de col·laboració a mida amb les empreses a impulsar amb decisió la creativitat i l'esperit emprenedor dels nostres estudiants i també dels investigadors. El secretari d'Universitats és ben conscient d'aquesta realitat.

Millorar el rendiment dels i les estudiants és un altre objectiu. Ens cal millorar l'experiència que l'estudiant viu a la UPC... Ells i elles són els principals prescriptors de la nostra activitat i sobre ells i elles gira una part importantíssima de la raó de ser de la UPC. Crec que n'hem de ser més conscients tots plegats.

Les referències sobre la qualitat de la formació dels nostres titulats són bones. M'atreveria a dir que molt bones. Així ens ho expliquen les empreses i les persones que després d'haver cursat els seus estudis a la UPC s'insereixen en un mercat de treball global, internacional, altament competitiu.

Estic segur que si us demanés personalment, un per un a tots vosaltres, els reptes pendents de la nostra Universitat en el rerefons d'aquest inici del curs 2017 2018, encara trobaríeu un llarg reguitzell de temes. La UPC és un projecte col·lectiu que tira endavant gràcies a l'empenta, a la feina, a la dedicació de tots.

Tornaré al principi per acabar i reclamaré de nou l'autonomia universitària, més finançament per a la universitat pública catalana, una universitat per a tots i totes, sense barreres. Volem una universitat responsable i compromesa a la que no fan por ni els canvis, ni les exigències de la societat.

Deixeu-me finalitzar amb el poema de Joan Margarit que diu:

*La llibertat és la raó de viure,
dèiem, somniadors, d'estudiants.
És la raó dels vells, matisem ara,
la seva única esperança escèptica.*

En nom dels joves i dels vells, --i dels de mitjana edat—volem ser universitaris lliures i ciutadans.

Queda inaugurat el curs 2017-2018.

Moltes gràcies.

Barcelona, 22 de setembre de 2017